

DELFIININ HYMY KÄTKEE KÄRSIMYSTÄ

DELFINAARIKIELLOT
YLEISTYVÄT - PAITSI KIINASSA

Kai
Aulio

Delfiinin hymy
kätkee kärsimystä

Kai Aulio

Delfiinin hymy
kätkee kärsimystä

Delfinaarikiellot yleistyvät – paitsi Kiinassa

© 2021 Aulio, Kai

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi
Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-6080-2

SISÄLLYSLUETTELO

Esipuhe ... 9

1. JOHDANTO ... 11

Delfiini ei ole omimmillaan altaissa ... 11

”Tule pian katsomaan, sillä vangittu valas ei elä kauan” ... 15

Ihmisen kohtaaminen muuttaa delfiinin käyttäytymistä ... 16

2. VAIKEASTI ARVIOITAVA HYVINVOINTI ... 19

Kielteiset ja myönteiset mittarit ... 19

Parhaassakin mittarissa paljon epävarmuutta ... 23

3. VANKEUDESSA ELÄVÄT DELFIINIT ... 25

Satoja laitoksia, tuhansia delfiinejä ... 25

4. DELFINAARIOT SUOMEN ELÄINSUOJELULAISIA ... 29

Suomen laki ei kiellä delfinaarioita ... 30

Eläinten hyvinvointilain pitkä valmistelu ... 31

5. SÄRKÄNNIEMEN DELFINAARION 30 VUOTTA ... 34

6. DELFINAARIOKIELLOT EUROOPASSA ... 37

Villieläinten viihdekäyttö kielletty 20 EU-maassa ... 37

Panostus tutkimukseen ja lajiensuojeluun olematonta ... 38

Delfinaariokäynneistä luontotietoa ja suojeluhalukkuutta ... 39

Tunteisiin vetoavat kampanjat delfinaarioita vastaan ... 41

Kiska – Maailman yksinäisin miekkavalas ... 41

Britanniassa edistykselliset säännöt jo 1980-luvulla ... 43

Tiukat määräykset sulkivat delfinaariot vuonna 1993 ... 43

Ranskan Parc Astérixin delfiinit ulkomaille ... 47

Lakimuutos antoi delfinaarioille 7–10 vuotta aikaa ... 47

Vastasyntyneen kuolema Nantesin ”Villissä luonnossa” ... 49

Belgiassa aloite delfinaarion lakkauttamiseksi ... 50

Alankomaissa delfiinien viihde-esitykset lopetettava ... 52
Sveitsi kielsi delfinaariot vuonna 2012 ... 54
Barcelonasta delfiinivapaa kaupunki ... 54
Kanarian saarilla yritys vastustaa oikeuden päätöstä ... 56
Italiassa oikeus kielsi yhteisunnit delfinaarioissa ... 57
Kreikan suosituksen vesipuiston luvat peruttiin ... 58
Tuontidelfiinien kuolema lopetti shown Unkarissa ... 60
Tropicariumin aie Budapestin delfinaariosta kariutui ... 61
Kroatian eläinsuojelulain pitkä ja kiistelty tie ... 63
Sirkuseläimet ja delfinaariot kiellettiin lopullisesti 2017 ... 63
Bulgariassa delfiini kuoli kesken esityksen ... 65
Uusi delfinaario suunnitteilla ... 65
Venäjällä kansalaisvetoomus delfiinien puolesta ... 66

7. DELFIINIDRAAMAA USA:SSA ... 68

Yksittäisiä kieltoja monessa osavaltiossa ... 68
Sea World luopuu delfiinisurffauksista ... 69
Sirkustempujen sijasta yleisön koulutusta ... 71
Sea Worldin miekkavalaan kuolema arvoitus ... 73
Seaquariumin synkkä vuosi: kuusi kuolemantapausta ... 75
Huono kohtelu muutti miekkavalaan tappajaksi ... 76
Ministeriö vahvistaa puutteet – toiminta jatkuu ... 79
Arizonassa neljä delfiiniä kuoli kahdessa vuodessa ... 80

8. KANADAN TÄRKEÄ ”FREE WILLY -LAKI” 2019 ... 82

Delfiinien vangittuina pitämisen kieltäminen ... 82

9. SUOJELUA LATINALAISessa AMERIKASSA ... 84

Mexico City vapautti delfiinit 2018 ... 84
Koko maassa ainakin 40 delfinaariota ... 84
Bolivia edelläkävijä delfinaariokielloissa ... 85
Chilessä ja Costa Ricassa rauhoitus delfiineille 2005 ... 86
Nicaraguassa delfiineille täysrauhoitusta ikiajoiksi ... 87
Argentiinassa tuontidelfiinien kuolema johti kieltoon ... 87

10. AASIAN JÄTTILÄISET ERI SUUNTIIN ... 88

Delfinaarikielto Intiaan vuonna 2013 ... 88

”Kiina vastaan muu maailma” ... 91

Yli 50 delfinaariota ja uusia rakennetaan jatkuvasti ... 91

Israelissa delfinaario kaatui talousvaikeuksiin ... 92

Delfiinien vangitsijat oikeuteen Bahrainissa ... 93

Armenian delfinaario sinnitteli vain pari vuotta ... 93

11. AUSTRALIASSA JA OSEANIASSA KIELTOJA ... 95

Australiaan ei uusia delfinaarioita ... 95

Delfiinipuistot määritellään suojelu- ja opetuskeskuksiksi ... 96

Uusi-Seelanti kieltää delfiiniuinteja ... 97

”Ihmiset rakastavat eläimiä liikaa” ... 98

Balin pahamaineinen delfinaario suljettiin ... 99

Kiertävien sirkusten delfiinit jatkavat ... 101

12. KORONAVIRUS TARTTUU MYÖS DELFIINEIHIN ... 103

Tartuntariski molempiin suuntiin ... 103

Koronapandemia romutti eläinten hoitoa ... 104

13. DELFIINIUINTI – TERAPIAA IHMISELLE, STRESSI DELFIINILLE ... 106

Delfiini haluaa pitää etäisyyttä ... 106

Uintien toistuminen saa delfiinit välttelemään ihmisiä ... 108

Vapaana oleva miekkavalas hyväksyy uimarin seuran ... 109

Delfiinin hyvinvointi tärkeää uimareille ... 110

Eläintä kunnioittavia delfiinikohtauksia ... 113

14. DELFIINITURISMIN KRITIIKKI LISÄÄNTYY ... 114

Matkanjärjestäjät ja nettisivustot lopettaneet yhteistyötä ... 114

15. SUOJELUALUEITA LIIAN VÄHÄN ... 116

Vapautetuille delfiineille turvallisia eläkekeskuksia ... 116

Luonnonmukainen valaidensuojelualue Kanadaan ... 117

Matkanjärjestäjä tukee suojelualueita delfiineille ... 118

Paluu mereen onnistui 2 vuoden vankeuden jälkeen ... 119
Koreassa vapautetuille delfiineille poikasia merellä ... 121

16. VAIKEA VANKEUS – VAIKEA VAPAUS ... 123
Delfinaarion sulkeminen voi olla riski eläimille ... 123
Jokainen vapautettava delfiini vaatii oman reseptinsä ... 124
Suojelualueillakin vaaroja ... 127

17. FREE WILLY -ELOKUVIEN KEIKO
EI SOPEUTUNUT VAPAUTEEN ... 127

18. DELFINAAROILLA MYÖS PUOLUSTAJIA ... 130
Tiedeyhteisö ja asiantuntijat löytävät monia etuja ... 130
Delfinaario, joka on sairaala ja pelastuskeskus ... 132
Dolphin Tale -elokuvien tähti auttoi lääketiedettä ... 132

19. ONGELMIA MYÖS EUROOPAN MERIALUEILLA ... 135
Färsaarten delfiiniteurastus 2021 hätkähdytti maailmaa ... 136
Uhanalaisuus ei peruste delfinaarioihin vangitsemiselle ... 137

LÄHDELUETTELO ... 140

Esipuhe

Delfiinit ovat sympaattisia ja älykkäitä, valaseläinten lahkoon kuuluvia merinisäkkäitä, jotka ovat suosittuja luontopainotteisen matkailun kohteita niin merellä kaukaa havainnoitaessa, eläinten kanssa uimisessa kuin vangittuina akvaarioihin ja delfinaarioihin. Maailmassa on noin 40 delfiinilajia, joiden hyvinvointia ja tulevaisuutta varjostavat laiton pyynti, joutuminen kaupallisen kalastuksen ”sivusaaliiksi”, merien saastuminen, öljyonnettomuudet ja yhä varmemmin myös ilmastonmuutoksen aiheuttama merien lämpeneminen ja happamoituminen.

Delfiinien suosio on paradoksaalisesti saattanut varsinkin yleisen, maailman kaikilla merillä tavattavat pullokuonodelfiinin (*Tursiops truncatus*) vaikeuksiin, sillä on delfinaarioiden yleisin nähtävyys ja sirkustemppujen tekijä. Sadat tuhannet maksavat asiakkaat nauttivat delfiinien esityksistä, mutta valitettavasti esiintyjät eivät nauti ahtaissa, luonnottomissa altaissa elämisestä ja meluisan ympäristön aiheuttamasta stressistä.

Yleisön lisääntyvä tietoisuus eläinten hyvinvoinnin tärkeydestä, julkinen painostus sekä aktiivimatkailijoiden kielteiset kokemukset ja negatiivisten esimerkkien ”revittely” sosiaalisen median palstoilla ovat johtaneet poliittisiin, oikeudellisiin ja viranomaispäätöksiin delfiinien aseman parantamiseksi. Monissa maissa onkin viimeisten parinkymmenen vuoden aikaan suljettu delfinaarioita ja muutettu merinisäkkäiden esityksiä.

Vankeudessa eläviä ja luonnottomiin esityksiin koulutettuja (pakotettuja) merinisäkkäitä on paljon eri puolilla maailmaa – ja varsinkin Aasiassa toiminta laajenee matkailuinnostuksen ja

kansalaisten varallisuuden nousun myötä. Eri puolilla maailmaa toiminnassa olevia delfinaarioita on Wikipedia-artikkelin mukaan lähes 250, yhteensä 56 eri maassa. Vankeudessa pidettyjen delfiinien kokonaismäärä nousee yli kolmeentuhanteen yksilöön.

Laitosten ja vangittuina olevien eläinten määrästä on monenlaista tietoa, eikä tarkkoja päiväkohtaisia lukemia tiedä kukaan. Delfinaariolistauksista saattaa puuttua laitoksia ja akvaarioita, joissa on eläinsystematiikan mukaan delfiineihin kuuluvia miekkavalaita, joita nimensä mukaan ei aina mielletä delfiineiksi.

Julkinen keskustelu delfinaarioista keskittyy valitettavan usein eläinten kärsimyksiin tai huonoon kohteluun. Laillisesti toimivissa ja määräysten mukaan toimivissa laitoksissa delfiineistä huolehtivat koulutetut eläintenhoitajat ja eläinlääkärit, joten eläimillä pitäisi olla turvalliset ja hyvät olosuhteet – suojassa pedoilta, ja ruokakin tarjotaan suoraan suuhun säännöllisesti. Laitoksiin vangitseminen riistää näiltä merinisäkkäiltä mahdollisuuden vapaasti eläville delfiinille luonteenomaiseen käyttäytymiseen. Ja hyvin usein tavanomaista lyhyemmäksi jäävä elinikä osoittaa, etteivät vankeusolot ole delfiineille soveliaita.

Delfinaariokysymys on ajankohtainen meilläkin, vaikka suomalainen alan toimija joutuikin lopettaman toimintansa jo vuosia sitten. Eikä *Särkänniemen delfinaarion* lakkauttaminen vuonna 2016 suinkaan eläinten hyvinvoinnin puolustamisesta johtunut. Yleisön kiinnostuksen ja pääsymaksutulojen hiipuminen tekivät delfinaarion ylläpidon taloudellisesti mahdottomaksi.

DELFIINIT ovat älykkäitä ja sosiaalisia, valas-eläimiin kuuluvia merinisäkkäitä, jotka tekevät delfinaarioissa temppuja hymyileväksi tulkittava ilme naamallaan. Ilme kuitenkin pettää. Altaiisiin vangitut eläimet ovat usein aggressiivisia ja vahingoittavat itseään ja joskus hoitajiaan. Tragediat ja julkisuuskampanjat ovat muuttaneet yleisön suhtautumista. Suosion hiipuessä ja lakien kiristytessä monia delfinaarioita on lakkautettu. Yli 50 maassa toimii kolmisen sataa delfinaariota, joissa elää tuhansia delfiinejä. Uusia delfinaarioita avataan suuressa mitassa enää Kiinassa.

Kielteinen julkisuus ja vähentyneet kävijämäärät ovat pakottaneet delfinaarioita suuntautumaan opetukseen ja lajien suojeluun. Delfinaarioiden yleisin laji pullokuonodelfiini ei ole uhanalainen. Särkänniemen neljän delfiinin surullinen kohtalo ulkomaisissa laitoksissa on tyyppiesimerkki hyväksikäytön aiheuttamasta eläinten pahoinvoinnista. Lakkautettavien laitosten delfiinien vapauttaminen meriin on vaikeaa, sillä pitkäaikaiseen vankeuteen tottuneet eläimet eivät selviä omillaan ilman ohjattua sopeuttamista. Vapautushankkeita ja delfiinien eläkepäivien suojelualueita kehitellään, joskin tarpeeseen nähden liian vähän.

BoD

9 789528 060802